

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

CXVIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

dit homo, mortuus est, & tamen tantum abest, ut passus tantum fuerit, ut plus etiam malarum actionum, quam antea, commiserit. Denique ad argumentum ab excellentiâ pœnarum petitum paulò ante, quantum satis erat, respondimus.

CXVIII. Argumentum decimum tertium, si in formam redigatur, hoc est: Quicquid ad solatium damnatorum facit, id in inferno statuendum non est. At blasphemare DEUM. Ergo. Major ex Luc. XVI. 24. Zach. IX. 11. Minor hoc modo probatur: Quicquid est vindicta sui, id est solatium. At blasphemia damnatorum. Ergo. Respondetur, I. Si utriusque argumenti conclusio concedatur, nondum tamen effici hoc: ergo damnati non peccant. Quæ enim consecutio est: damnati non blasphemant; ergo non peccant? A negatione unius speciei ad negationem alterius non rectè concluditur. Si verò regeras, ampliandum esse subjectum minoris propositionis, hoc modo: Peccare in DEUM ad solatium damnatorum facit; tunc hæc ipsa minor apertè evadit falsa. Quomodo enim peccatum quodlibet in DEUM, veluti originale, & inter peccata actualia multa omissionis peccata, præterea invidia in proximum, impatientia erga seipsum, quæ & odium in DEUM, in solatium cedere peccantis, dici potest? Nempe id duntaxat peccatum vindictæ nomine, quæ solatium quoddam est, venit, ubi vel re vel verbo contumelioso, honorem alterius, quantum in nobis est, lædere annitimur; cætera verò, quæ, non obstante hoc argumento damnatis competere utique possunt, non item. II. Aliud solatium est verum & solidum, certæ & falli nesciæ spei innitens, cum genuinâ voluptate conjunctum; aliud falsum & spurium, infirmo lubricoque fundamento subnixum & cum augmento infelicitatis connexum. Quicquid igitur ad solatium damnatorum verum atque solidum facit, id ab ipsis removendum est, concedo; nego verò, avocandum etiam esse ab illis id, quod, quamquam tenebricoso damnatorum intellectui solatium quoddam videatur, revera tamen non est, sed augmentum potius supplicii. Quid enim, obsecro te, damnati blasphemando lucrantur? Id nempe, quod furiosi maledicendo, ut duplo majores accipiant plagas, aut certè tormenta, quæ semel subiere, nunquam effugiant. Quod si dicas; melius
ni.

nihilominus ipsis esse, si maledicere, adeoque animum vindictæ cupidum saltem verborum aculeatis morfibz exsatiare possint, quam si id ipsis non liceret: respondeo, comparationem impropiam esse & bonitatis atque solatii tertium neutri competere, adeoque absolutè & citra *ὀυκ εἰς τὸν* loquendo utrique malitiam & miseriam inesse. Quare in contrarium potius ita argumentor: quicquid ex errore intellectui damnati in specie alicujus solatii apparet, revera tamen ad augmentum doloris infernalis facit, id damnatis utique adjudicandum est. At blasphemia. Ergo. Major probatur, quia proprium damnatorum est, erroneum & tenebris obrutum habere intellectum, adeoque in eligendo bono aberrare. III. Ratione, quæ ad probandam majorem adducitur, nos per retorsionem utimur hoc modo: Quicquid est absolutissima omnium pœnarum officina, id & eam complectitur pœnam, quæ est illusio sive frustratio ejus, quod dum anxie petitur, magno cum dolore non obtinetur. Quanta enim pœna ambitioso est, affectare honores & gloriam, & spe tamen suâ excidere? *Miserrima est omnino ambitio, honorumque contentio*, inquit libro de officiis Tullius: quippe quæ, dum irriti sæpe sunt conatus, vanique labores, in proprium corpus sævit, viresque tristitiâ depascit & haud raro ignobilem vitæ exitum accelerat. Quantum supplicium est offenso, intra animum suum marcescere, & quâ ratione inimicum è medio tollas, omnium virium robore anniti & tamen ultionis jucunditate nunquam posse perfrui? Quod in amantibus inprimis omnis nobis seculorum historia ante oculos posuit. Qui dum impensè invicem deperiere, nec desiderii voti que sui reddi participes potuerunt, brevi tempore extabuere dolore. Nonnulli violentas in proprio corpore experiri manus; aut in aquas se dare præcipites, quam supervivere tam acerbo animi sui sensui maluere. Magnum igitur incommodum est, commodum quærere & spei tamen suæ inutiliter perdere operam. Major tamen sæviorque pœna est, inhiare animi tui delectationi, & loco voluptatis dolores & cruciatus referre; appetere honores & inglorium fieri, insidiari vitæ alterius & propriam perdere, amare alios & ab iis odio haberi. Gravis igitur pœna est, ultionem blasphemiam quærere & confundi atque in pudorem dari: & crudelis est, in seipsam quæ sævit, manus.

IV. De

IV. De loc
 tantum di
 gnificatio
 sui in aque
 Erat ep
 ita adu
 fiderare.
 felicitas qu
 tatem arcti
 ignitarum
 enim perflu
 immo statu
 metaphori
 in rem Sch
 suo nobis
 loco, occa
 cui & alia
 gearatio
 p. 120. U
 catoris, non
 Multa enim
 peccata, et
 fidiaba.
 cum dederin
 num dediti
 I. Tom. IV
 debatur?
 gnâ necessi
 pum exul
 opulenta
 hant? Ubi
 Nonne ut
 & clamant
 geret sum
 roas ab
 sua hospita

IV. De locō, Luc. XVI. infra ex professo acturi sumus; nunc id tantum dicimus, nihil cogere, ut à propriâ verborum omnium significatione discedamus: *Mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam & refrigeret linguam meam, quoniam crucior in hac flammâ.* Erat epulo in flammis propriè dictis: ergo membra ejus ardore ita adurebantur, ut non posset natura, nisi refrigerium ficire & desiderare. At linguæ æstum, & , ut ita dicam, incendium, quid felicius quam aqua extinguit, quæ & propter naturalem humiditatem arctius hæret atque penetrat, & propter frigiditatem vim ignitarum flammarum omnium efficacissimè compescit? Neque enim persuaderi possumus, cum toties Scriptura pœnas infernales, immò statum inferni integrum, per ignem describat, in inferno metaphoricum duntaxat, non proprium futurum esse ignem. Quâ in rem Scholastici Theologi prolixè disputarunt, quorum rationes suo nobis loco examinandi uberius suppeditabitur, quam præsentî loco, occasio. Quæ causa quoq; est, cur Jo. Chrysoft. juxta literam, cui & alias religiosè inhærendum est, nisi gravis in contrarium urgeat ratio, aliquoties hæc verba interpretetur. Hom. de Divite, T. II. p. 1320. *Ut intingat extremum digiti sui in aquam. Videt conscientiam peccatoris, non totum audet poscere digitum. Ut refrigeret linguam meam. Multa enim superba locuta est. Ubi peccatum, ibi pœna. Quâ plurimum peccavit, amplius torquetur. Aquam desideras, qui delicatos cibos ante fastidiebas.* Hom. XXIIV. in Joh. III. Tom. III. p. 126. *Si Christo potum dederimus, non dicemus cum Divite: mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam.* Serm. III. in Phil. I. Tom. IV. p. 1136. *Age, ô dives, nonne mensa tua vino undique perfundeatur? Nunc verò ne guttam quidem aqua in potestate habes, idque in magnâ necessitate constitutus.* Epistolâ III. quam ad Cyriacum Episcopum exulem exul ipse scripsit, Tom. V. p. 966. *Quid profuit huic opulentia & quod in purpurâ & bysso vitam egit? Ubinam, qui fascies gestabant? Ubi satellites? Ubi equi aureis frenis? Ubi parasiti & regia mensa? Nonne ut latro vincit in sepulchrum abductus est, nudam animam exportans & clamans vanâ voce: Pater Abraham, mitte Lazarum, ut riget & refrigeret summitate digiti linguam meam, quia graviter torqueor? Cur Patrem vocas Abraham, cujus vitam non es imitatus? Ille omnem hominem in domo suâ hospitabatur, tu autem neque inopis curam habebas. Non est deplorandum*

*dum & flendum, quod dives ille aqua guttâ dignus non habetur. Micas cadentes de mensâ pauperi non dedit, quid mirum, si nunc guttam aquæ non accipit? Hyeme non seminavit misericordiam, venit æstas & nihil messuit. Quæ cum ita se habeant, ex se patet, majorem propositionem in literali atq; immediato sensu præsentis loci non contineri. Quamquam verò V. ex proprio hujus dicti sensu ita colligi rectè possit: si epuloni refrigerationem, etiam qualemcunque, corporis sui petenti, nihilominus denegatum hoc est, quia bonum suum accepit in hoc mundo, tunc ex eadem ratione quæcunque alia, etiam animi, refrigeria recusata sunt; nihilominus tamen refrigeria & solatia, ut ex superioribus manifestum est, non alia, nisi firma & solida, quale non est adulterina ista sui ipsius vindicta, intelligi possunt. VI. Idem prorsus judicii est de loco, Zach. IX. 11. quamvis non una sit omnium sive antiquiorum sive recentiorum Ecclesiæ Doctorum de expositione ejus opinio. Cyrillus aquam, quæ in foveâ infernali esse negatur, *vitam gratiæ*; Augustinus *humana miserie siccam profunditatem & sterilem, ubi non sunt fluentia justitiæ, sed iniquitatis lutum*; Theodoretus *vanum & laboriosum idolorum cultum*; Theophylactus *mortem æternam*; quæ singula actualia peccata vel in literâ vel in virtute verborum comprehendunt, interpretantur. Quæ de re agit D. Dorscheus, Part. I. Theol. Zach. c. VII. §. 109. f.*

CXIX. Ad argumentum decimum quartum respondemus, I. Negando majorem: quicumque continuo exquisitissimi doloris sensu ita obruuntur, ut nec requiem unquam habeant, nec finem, illi animum ad peccandum applicare, adeoque vitiosos committere actus non possunt. Si enim maximè verum hoc esset de peccato commissionis, falleret tamen ratione peccati omissionis, quippe quod cum exquisitissimo dolore & nunquam interruptâ ejus continuatione consistere potest. Quid? quod hoc genus peccati tormentorum atrocitas & continuatio naturâ suâ promoveat. Quis enim DEUM amare aut proximo bene velle possit, qui doloribus ita excarnificatur, ut nec animum adplicare amori, nec actum benevolentiam ullum exercere queat? Non autem amare DEUM, nec bene velle proximo, peccata sunt, eaque actualia. II. Majorem propositionem nec de peccatis commissionis univèrsim vram esse, quæ quantum ad ea, quæ ex concupiscentiâ irasci-

bi-